

Emslandlager – Centrum Dokumentacji i Informacji w Papenburgu

Historia

W regionie Emsland między 1933 a 1945 r. powstało w sumie 15 różnych obozów. Były to obozy koncentracyjne [Esterwegen i Börgermoor 1933-1936], obozy karne [1934-1945], wojskowe obozy karne [1934-1945], obozy jenieckie [1939-1945] oraz od roku 1944 podobóz KZ Neuengamme. W obozach tych przebywało 80 tys. więźniów – również kryminalnych – oraz od 100 tys. do 180 tys. jeńców wojennych. **Ponad 30 tys. osób** – w większości radzieckich jeńców wojennych – zostało zamordowanych.

Christoph Kreutzmüller

Pamięć

W Papenburg, gdzie nie było wprawdzie samego obozu, ale jego centrum administracyjne, w 1985 zostało otwarte Centrum Dokumentacji i Informacji, które w listopadzie 2011 roku zostało przeniesione do nowo wybudowanego miejsca pamięci Esterwegen. Przedstawiono w nim historię poszczególnych obozów. Istnieje również możliwość zwiedzania z przewodnikiem terenu cmentarza i KZ Esterwegen.

Wskazówka: W 1935 r. w Szwajcarii ukazała się książka Wolfganga Langhoffa "Bagienni żołnierze" [Die Moorsoldaten], bodajże najbardziej znana powieść o wczesnym obozie koncentracyjnym. Opiera się ona na przeżyciach Langhoffa w KZ Börgermoor i spopularyzowała piosenkę „Wir sind die Moorsoldaten”.

Christoph Kreutzmüller

Informacje praktyczne

Emslandlager – Centrum Dokumentacji i Informacji w Papenburgu

Hinterm Busch 1, 26897 Esterwegen

tel.: +49 5955 988950

<http://www.diz-emslandlager.de>

e-mail: info@diz-emslandlager.de

Czynne: od kwietnia do października: wtorku - niedziela 10.00 - 18.00 Od listopada do marca: od wtorek - niedziela 10.00 - 17.00 Od 15 grudnia do 15 stycznia miejsce pamięci jest zamknięte.

Wstęp: wolny